

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ІВАН ПАВЛОВИЧ АНОСОВ

Біобібліографічний покажчик

Мелітополь, 2016

Іван Павлович
Аносов

АНОСОВ ІВАН ПАВЛОВИЧ

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри анатомії і фізіології людини та тварин.

Аносов Іван Павлович народився 24 квітня 1956 року в селі Володимирівка Волноваського району Донецької області.

В 1978 році він закінчив хіміко-біологічний факультет Мелітопольського державного педагогічного інституту за спеціальністю "біологія і хімія". Протягом 1983 - 1987 років навчався в аспірантурі при НДІ дітей та підлітків АПН СРСР (м. Москва), де захистив кандидатську дисертацію за спеціальностями "Анатомия человека" та "Физиология человека и животных" на тему "Морфо-функциональная перестройка микроциркуляторного русла мышцы у белой крысы в постнатальном онтогенезе".

У 2004 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю "Загальна педагогіка та історія педагогіки" на тему "Антропологізм як чинник гуманізації освіти (теоретико-концептуальні основи)".

За цей час Аносов Іван Павлович пройшов шлях асистента, старшого викладача, завідувача кафедри анатомії і фізіології людини та тварин, проректора, ректора.

З 1991 року він працював на посаді проректора, а з 1995 по 2010 рік - ректора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Завдяки

наполегливості ректора відбулися значні зміни у навчально-виховному процесі студентів, зміцнилась матеріально-технічна база вищого навчального закладу. Це дало можливість Мелітопольському державному педагогічному інституту у 2000 році отримати статус державного педагогічного університету.

Іван Аносов – учений-новатор: одним із перших в Україні під науковим керівництвом доктора філософських наук, професора, академіка АПН України Віктора Петровича Андрущенка почав розробляти напрям сучасної науки – педагогічну антропологію. Його наукові інтереси охоплюють проблеми розробки методичних і теоретичних підходів щодо змісту освітніх перетворень, які б спрямовували педагогічну науку на дослідження сутності людини, оскільки людина на сьогодні – головний суб'єкт демократичної трансформації освіти і суспільства.

І. П. Аносов приділяє велику увагу вихованню наукової зміни. Під його керівництвом успішно захистили - докторську дисертацію (спец. 09.00.10 “ Філософія освіти”) професор, доктор філософських наук Троїцька Т. С.; кандидатські дисертації – доцент Станішевська Т. І. (спец. 03.00.13 “Фізіологія людини і тварин”) та Порубай Т. М. (спец. 13.00.01 “ Загальна педагогіка та історія педагогіки”).

Багато уваги приділяв Аносов І. П. розвитку міжнародних зв'язків – оркестр народних інструментів факультету мистецтв та

художньої освіти став неодноразовим переможцем у міжнародних фестивалях у Франції та Іспанії.

Аносов І. П. – автор понад 120 наукових праць (з них: 18 монографій, 1 підручник, 12 навчальних посібників (всі з грифом МОН України), 1 електронний підручник, статті та тези в міжнародних та вітчизняних виданнях).

Зараз професор, доктор педагогічних наук Аносов Іван Павлович очолює кафедру анатомії і фізіології людини та тварин.

Нагороди:

1998 - Почесне звання "Заслужений працівник народної освіти України"

1999 - Орден Богдана Хмельницького III ступеня

2001 - Почесна грамота Кабінету Міністрів України

2003 - Хрест Пошани "За духовне відродження"

2004 - Орден "За заслуги" III ступеня

2006 - Нагрудний знак "Петро Могила"

2006 - Почесна грамота Верховної Ради України

2006 - відзнака з нагоди святкування 15-річниці Незалежності України

2006 - Почесне звання "Доктор хонорис кауза" університету імені Неофіта Рильського

2007 - Орден III ступеня "Бронзовий козацький хрест"

СПИСОК НАУКОВИХ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
АНОСОВА ІВАНА ПАВЛОВИЧА

Монографії

1. (У співавторстві – Кочерга Б. М., Афанасьєва Л. В., Александров В. М. та ін.) **Народи Північного Приазов'я: (етнічний склад та особливості побутової культури):** кол. моногр. – К.: Просвіта, 1997. – 175 с.
2. (У співавторстві – Никишенков А. А.) **Антропология и традиционные формы общения:** монографія. – М.: "ИФРЭ", 2001. – 224 с.
3. (У співавторстві – Афанасьєва Л. В., Арабаджі О. С. та ін.) **Етнокультурні процеси в Запорізькому краї ХІХ-ХХ ст.** – Мелітополь; М.: "Скрипторий", 2001. – 174 с.
4. (У співавторстві – Кулешов С. В., Римаренко Ю. І. та ін.) **Джерела української гуманітарної думки. Науково-просвітня книга.** – К.; Мелітополь; М.: "Слов'янський діалог", 2002. – 434 с.
5. (У співавторстві – Афанасьєва Л. В., Арабаджі О. С. та ін.) **Етнокультурні та етноантропологічні чинники в регіональному контексті: на прикладі історії Запорізького краю ХІХ-ХХ ст.** - М.; Мелітополь: "Скрипторий", 2002. – 195 с.
6. (У співавторстві – Жильцова Н. А., Кулешов С. В., Неборский М. Ю. и др.) **Интернет: социоантропологический аспект.** – М.; Мелітополь: "Скрипторий", 2002. – 116 с.

7. (У співавторстві – Дубровский В. И., Кулешов С. В.) **Человек в антропологическом измерении.** – Мелітополь; М.: "Скрипторий", 2002. – 400 с.
8. (У співавторстві – Болотін Ю. П., Окса М. М.) **Витоки шкільництва та вищої педагогічної освіти в Мелітополі.** – К.: Твім інтер, 2003. – 107 с.
9. **Сучасний освітній процес: антропологічний аспект:** монографія. – К.: Твім інтер, 2003. – 391 с.
10. **Етнокультурний ландшафт Північного Приазов'я:** монографія/ за ред. Л. В. Афанасьєвої, М. В. Крилова. – Запоріжжя; Мелітополь; Сімф., 2004. – С. 153-162.
11. **Етносоціальне буття народів Запорізького Приазов'я в геокультурному контексті/** за заг. ред. Л. В. Афанасьєвої, М. В. Крилова, М. В. Пригаро. – Запоріжжя: Обл. держ. адміністрація; Мелітополь: МДПУ; Сімф.: Таврія, 2005. – 296 с.
12. **Мелітопольський державний педагогічний університет (2000-2005 рр.) Історичний нарис.** – Мелітополь: Люкс, 2005. – 277 с.
13. (У співавторстві – Елькін М. В., Арабаджі О. С., Солоненко А. М. та ін.) **Мелітопольський державний педагогічний університет: ювілейна книга.** - Д.: АРТ- ПРЕС, 2008. – 160 с.
14. **Освіта, наука і людина в ХХІ столітті: багатоаспектність антропологічного пізнання:** кол. моногр./ за заг. ред. І. П. Аносова, Т. С. Троїцької. – Сімф.: Таврія, 2008. – 349 с.

15. (У співавторстві – Елькін М. В., Молодиченко В. В., Арабаджі О. С. та ін.) **Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Запорізька область: монографія.** - К.: Знання України, 2009. - 431 с.
16. (У співавторстві – Елькін М. В., Молодиченко В. В., Солоненко А. М.) **Мелітопольський державний педагогічний університет (1923-2000 -2010 рр.) Історичний нарис.** - Мелітополь: ТОВ НВК "Інтер М", 2010. - 30 с.
17. (У співавторстві – Троїцька Т. С.) **Антропологічний вимір якості сучасної вищої освіти: проблеми методології, досвід, рецепції: монографія.** – Мелітополь: ТОВ "ВБ ММД", 2010. – 486 с.
18. (У співавторстві – Антоновська Л. В., Горна О. І., Литвин Ф. Б.) **Індивідуально-типологічні особливості мікроциркуляції крові у дітей молодшого шкільного віку.** - Мелітополь: ТОВ "Lux типографія", 2011. – 215 с.
19. **Психология и педагогика высшей школы: Теория. Эксперимент. Практика:** кол. моногр./ под. ред. В. А. Семькина, П. В. Лебедчука. - Курск: Изд-во Курской гос. сельхоз. академ., 2011. – 425 с.
20. (У співавторстві - Троїцька Т. С.) **Людиномірність гармонізації культурно-освітнього простору особистості: методологія, експертиза та психолого-педагогічні рецепції: монографія.** - Мелітополь: Вид. буд. ММД, 2012. – 378 с.

Автореферати дисертацій

21. **Морфофункциональная перестройка микроциркуляторного русла мышцы у белой крысы в постнатальном онтогенезе: автореф. дис. на**

соискание науч. степени канд. биол. наук: спец. 14.00.02 "Анатомия человека"; 03.00.13 "Физиология человека и животных". – М., 1987. – 23 с.

22. **Антропологизм як чинник гуманізації освіти (теоретико-концептуальні основи):** автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки".- К., 2004.- 46 с.

Інструктивно-методичні матеріали. Авторські свідоцтва

23. (У співавторстві – Скороход С. Л., Хорошилова Т. І., Хромишев В. О.) **Пат. 30301А Україна, МПК 6 C09D5/00.** Склад – перетворювач іржі. – № 2000010172; заявл. 11.02.2000; опубл. 15.06.2001, Бюл. № 5. – 3 с.

24. (У співавторстві – Капенова К. К., Пашкевич О. Е., Любимцева Е. А.) **Рационализаторское предложение.** Министерство здравоохранения РСФСР. Удостоверение № 0-2807. Термостат быстрого действия для подготовки ирригирующих растворов при биомикроскопии.

25. (У співавторстві – Арабаджі О. С., Болотін Ю. П. та ін.) **Концепція розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету на 2002-2007 н. р.** – Мелітополь: МДПУ, 2002. – 26 с.

26. (У співавторстві – Арабаджі О. С., Елькін М. В., Молодиченко В. В. та ін.) **Концепція розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету на 2003-2008 роки.** – Мелітополь: МДПУ, 2003. – 24 с.

27. **Положення про дисципліни за вільним вибором студента.** – Мелітополь: МДПУ, 2003. – 8 с.

Підручники та навчально-методичні посібники

28. (У співавторстві – Хоматов В. Х.) **Анатомія людини:** навч. посіб. – К.: Вища шк., 1995. – 192 с.

29. (У співавторстві – Маньковская Л. Н., Прокофьева О. А.) **Методические рекомендации к практическим занятиям по курсу гистологии с основами эмбриологии.** – Мелітополь: МГПИ, 1997. – 33 с.

30. (У співавторстві – Хоматов В. Х.) **Словник анатомічних термінів:** навч. посіб. – К.: Вища шк., 1997. – 160 с.

31. (У співавторстві – Кулинич Л. Я.) **Основы эволюционной теории:** учеб. пособ. – К.: "Твім інтер", 1999. – 288 с.

32. (У співавторстві – Кулинич Л. Я.) **Эволюция онтогенеза (Соотношение онтогенеза и филогенеза. Пути эволюции онтогенеза):** материалы проведения семинарских занятий. – Мелітополь: ЧП "Мари Макс", 2000. – 55 с.

33. (У співавторстві – Прокофьева О. А.) **Клетка: атлас.** – Мелітополь: МГПУ, 2001. – 170 с.

34. (У співавторстві – Хоматов В. Х.) **Анатомія людини у схемах:** навч. наоч. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 191 с.

35. (У співавторстві – Золотова Т. Е.) **Основы гистологии:** учеб. пособ. – К.: Твім інтер, 2002. – 316 с.
36. (У співавторстві – Кулинич Л. Я., Кулинич Р. Л. и др.) **Курс истории биологии:** учеб. пособ. – К.: Твим интер, 2003. – 440 с.
37. (У співавторстві – Елькін М. В.) **Навчально-польові практики Мелітопольського державного педагогічного університету:** метод. матеріали. – Мелітополь: МДПУ, 2003. – 86 с.
38. **Розширений тематичний план, програма та плани семінарських занять з курсу "Педагогічна антропологія".** – Мелітополь: МДПУ, 2003. – 32 с.
39. (У співавторстві – Кулинич Л. Я.) **Эволюция онтогенеза (Соотношение онтогенеза и филогенеза. Пути эволюции онтогенеза): материалы проведения семинарских занятий.** – Мелітополь: "Люкс" ЧП Верескун В. Н., 2003. – 56 с.
40. (У співавторстві – Кулинич Л. Я.) **Начала педагогической генетики:** учеб. пособ. - К.: Акцент, 2005. – 352 с.
41. **Педагогічна антропологія:** навч. посібник. - К.: Твім інтер, 2005. – 264 с.
42. (У співавторстві – Хоматов В. Х., Станішевська Т. І.) **Анатомія людини:** навч. посіб. - К.: Твім інтер, 2006. – 304 с.
43. (У співавторстві – Прокофьева О. А.) **Методические рекомендации к практическим занятиям и самостоятельной работе по курсу цитологии:** метод. рек. – Мелітополь: МГПУ, 2006. – 75 с.

44. (У співавторстві – Арабаджі О. С., Барабоха Н. М., Елькін М. В. та ін.) **Мій край - Якимівщина (природні топоніми та ойконіми Якимівського району Запорізької області).** – Якимівка; Мелітополь, 2006. – 112 с.
45. (У співавторстві – Хоматов В. Х., Чай С. М.) **Анатомія людини: практичний та теоретичний курс** [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ-тів вищ. навч. закладів. – Мелітополь: МДПУ, 2007. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
46. (У співавторстві – Прокоф'єва О. А., Маньковська Л. М.) **Зошит для практичних занять з курсу гістології.** – Мелітополь: МДПУ, 2007. – 52 с.
47. (У співавторстві – Прокоф'єва О. А., Маньковська Л. М.) **Зошит для практичних занять з курсу цитології.** - Мелітополь: МДПУ, 2007. – 41 с.
48. (У співавторстві – Яремчук С. В., Молодиченко В. В.) **Психологічні основи педагогічного спілкування:** навч. посіб. - К.: Ін-т сучас. підруч., 2007. – 272 с.
49. (У співавторстві – Хоматов В. Х., Сидоряк Н. Г., Станішевська Т. І. та ін.) **Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни:** підручник. - Мелітополь: ТОВ "Колор Принт", 2008. – 434 с.
50. (У співавторстві – Приходько В. М., Приходько М. І.) **Соціально-педагогічні основи студентського самоврядування як джерела демократизації вищої школи:** навч. посіб. – Мелітополь: ТОВ "Вид. буд. ММД", 2008. – 196 с.
51. (У співавторстві – Бельчева Т. Ф., Єлькін М. В. та ін.) **Педагогіка вищої школи і вищої освіти:** курс лекцій для магістрів. - Мелітополь: ТОВ "Вид. буд. ММД", 2009. – 316 с.

52. (У співавторстві - Антоновська Л. В., Сидоряк Н. Г., Станішевська Т. І., Горна О. І., Маньковська Л. М.) **Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: практикум.** - Мелітополь: Вид. буд. ММД, 2012. – 121 с.
53. (У співавторстві - Прокоф'єва О. А.) **Зошит для практичних занять з курсу з гістології з основами цитології та ембріології.** - Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2013. - 188 с.
54. (У співавторстві - Сирцов В. К., Прокоф'єва О. А.) **Практикум з гістології з основами цитології та ембріології:** навч. посіб. - Мелітополь: ТОВ «ВБ ММД», 2013. - 225 с.
55. (У співавторстві - Ізбаш С. С.) **Етика керівника:** підруч. за кредитно-модульною технологією навчання для магістрів. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 324 с.
56. (У співавторстві - Молодиченко В. В., Афанасьєва Л. В., Гапотій В. Д., Олексенко Р. І., Орлов А. В., Ятченко А. Д.) **Енергетичне право: європейський досвід та українські практики:** навч.-метод. посіб. - К., 2015. - 208 с.
57. (У співавторстві - Елькін М. В., Головкова М. М., Коробченко А. А.) **Основи науково-педагогічних досліджень:** наук. посіб. - Мелітополь: ТОВ “ВБ ММД”, 2015. – 217 с.

Статті

1978 -1998 р. р.

58. (У співавторстві – Иванюра И. А., Жилина Г. Е.) **Влияние тренировочных нагрузок на сердечно-сосудистую систему детей различных возрастных групп**// Физиологический журнал. – 1978. – Т. 24, № 3. - С. 297-305.

59. **Адаптивные изменения микроциркулярного русла cremasterной мышцы у белой крысы**// Адаптивные и компенсаторные системы микроциркуляции: науч. тр. II МОЛГМИ им. Н. И. Пирогова. – М., 1984. – С. 63-66.

60. (У співавторстві – Козлов В. И.) **Модульная организация микроциркуляторного русла в мышцах**// I съезд морфологов Таджикистана: тезисы. – Душанбе, 1985. – С. 118.

61. **Морфофункциональная перестройка микрососудистого модуля мышцы в постнатальном онтогенезе**// Возрастные особенности физиологических систем детей и подростков: тезисы III Всесоюз. конф. "Физиология развития человека". – М., 1985. - С. 26-27.

62. (У співавторстві – Козлов В. И., Литвин Ф. Б., Гурова О. А.) **Формирование микрососудистого русла**// Система органов и тканей в эксперименте и клинике. – Куйбышев, 1985. – С. 224-227.

63. (У співавторстві – Козлов В. И., Литвин Ф. Б.) **Особенности биомеханики кровотоков в микрососудистых сетях**// Достижения биомеханики в медицине: материалы Междунар. конф.: тезисы. – Рига, 1986. – С. 198-204.

64. (У співавторстві – Козлов В. И., Миронов А. А.) **Становление структурно – функциональных единиц микроциркуляторного русла мышцы в постнатальном онтогенезе у белой крысы**// Архив анатомии. – 1986. – Т. ХСТ; № 12. - С. 43- 53.

65. (У співавторстві – Козлов В. И., Кистанова Е. К., Гурова О. А. и др.) **Топологическая характеристика структурно-функциональных единиц микроциркуляторного русла разных органов//** Монография сердечно-сосудистой и нервной систем в норме, патологии и эксперименте: сб. науч. тр. – Ростов-на-Дону, 1986. – С. 60-61.

66. (У співавторстві – Антоновская Л. В., Гурова О. А., Козлов В. И. и др.) **Перестройка системы микроциркуляции в онтогенезе//** XV съезд Всесоюз. физиологич. об-ва им. И. П. Павлова: тезисы науч. сообщений. – Л., 1987. – Т. 2. – С. 361-362.

67. (У співавторстві – Антоновська Л. В., Сидоряк Н. Г. та ін.) **Фізіологічні основи використання нових технологій навчання//** Науковий вісник Мелітопольського держ. пед. ун-ту ім. Б. Хмельницького. – 1998. – Вип. 1. – С. 14-17.

2001 р.

68. (У співавторстві – Гудзь В. В.) **Виховання молоді на засадах українського менталітету//** Науковий вісник Мелітопольського держ. пед. ун-ту. ім. Б. Хмельницького. – Мелітополь, 2001. – Вип. 1. – С. 5-10. – (Історико-філософська серія).

2002 р.

69. **Антропологічний підхід у творчості Г. Сковороди і М. Гоголя//** Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 288-233.

70. **Антропологічний підхід як детермінанта сучасних освітніх змін//** Постметодика: роль антропологічного фактора в освітніх технологіях ХХІ ст. – 2002. – № 7-8. – С. 4-6.

71. **Антропологічний фактор як системоутворювальний елемент освітнього процесу//** Науковий вісник Харківського держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди, 2002. – Вип. 12. – С. 51-56. – (Серія "Філософія").

72. (У співавторстві – Сіднев Л. М.) **До питання про антропологічну сутність змісту освіти//** Постметодика. – 2002. – № 7-8. – С. 178-181.

73. **Зміст освіти: антропоекологічний аспект//** Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Ермакова. – Х., 2002. – № 6. – С. 35-42.

74. (У співавторстві – Окса М. М.) **Зміст педагогічної освіти: гендерний аспект//** Проблеми професійної підготовки вчителя школи майбутнього: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 30-31 жовт. 2001 р. – Мелітополь, 2002. – Т. 1. – С. 14-15.

75. **Людина в інтернет-технологічному освітньому процесі: до постановки проблеми//** Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 133-139.

76. **Людинознавство як основа антропологізації сучасного освітнього процесу//** Теоретичні питання освіти та виховання: зб. наук. пр./ за заг. ред. М. Б. Євнуха; уклад. О. В. Михайличенко. – К., 2002. – Вип. 23. – С. 15-18.

77. **Педагогічна антропологія на шляху реформування сучасних освітніх систем**// Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 26. – С. 12-21.

78. (У співавторстві – Кулешов С. В., Элькин М. В.) **Поэтико-антропологические этюды**// Постметодика. – 2002. – № 7-8. – С. 245-247.

79. **Проблеми методології педагогіки: антропологічний аспект**// Гуманітарні науки: філософія освіти, менеджмент освіти, психологія, педагогіка, теорія та практика, проекти, програми, аналіз управління. – 2002. – № 2. – С. 191-194.

80. **Український вчений-антрополог Федір Вовк**// Wisla I Dnieprem. Polska i Ukraina w przeszlosc i terazniejszosc. Torun – Kijow. – 2002. – № 1. – С. 343-345.

2003 р.

81. **Антропологічний фактор як системоутворюючий елемент освітнього процесу**// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2003. – № 12. – С. 36-44.

82. (У співавторстві – Антоновська Л. В. та ін.) **Безперервна екологічна освіта і виховання молоді у м. Мелітополі (з досвіду Мелітопольського державного педагогічного університету)**// Фальцфейнівські читання: зб. наук. пр. – Херсон, 2003. – С. 19-23.

83. **Біосоціальна природа людини як загальнонаукова проблема**// Українська політична антропологія як гуманістичний чинник державотворення в Україні: Всеукр. наук.-практ. конф., 9-10 жовт. 2002 р.; Філософські, культурологічні, релігієзнавчі аспекти осмислення сучасного світу та їх науково-методичне

значення: Всеукр. наук.-практ. конф., 24-25 жовт. 2002 р.: зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2003. – С. 13-16.

84. Гуманістичний підхід до виховної діяльності як проблема педагогічної антропології в світі теоретичних основ нового педагогічного мислення// Вісник УДУВГП: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи: зб. наук. пр. – Рівне, 2003. – Ч. 1. – С. 19-26. – (Розділ "Педагогіка").

85. Гуманістичні аспекти реформування вищої педагогічної освіти// Зб. наук. пр. Бердянського держ. пед. ун-ту. Сер. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2003. – № 2. - С. 25-29.

86. Гуманістичні фактори особливостей і принципів християнської педагогіки// Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф., 16 трав. 2003 р. – Донецьк, 2003. – С. 9.

87. Деякі методологічні аспекти реформування вищої освіти// Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому навчальному закладі освіти: матеріали перших Ірпінських наук.-пед. читань. – Ірпінь, 2003. – С. 4-9.

88. Людинознавство як основа антропологізації і практики педагогіки// Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр./ за ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ, 2003. – С. 234-238.

89. Методологічні основи сучасної теорії і практики національної освіти// Національна програма виховання дітей і молоді в Україні: стан та перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 15-17 трав. 2003 р. – Херсон, 2003. – С. 34-38.

90. **Особливості та принципи християнської педагогіки**// Зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини. – К., 2003. – С. 6-13.
91. **Педагогічна антропологія в українсько-російському дослідницькому проекті**// Гуманітарні науки: філософія освіти, менеджмент освіти, психологія, педагогіка, теорія та практика, проекти, програми, аналіз управління. – 2003. – № 2. – С. 17-21.
92. **Педагогічна спадщина А. С. Макаренка: методологічний аспект, антропологічний підхід**// Психолого-педагогічні та методичні засади організації самостійної роботи студентів: зб. матеріалів регіональної наук.-метод. конф. – Запоріжжя, 2003. – С. 10-16.
93. **Педагогічне вчення А. С. Макаренка як інноваційний напрям антрепренерської освіти**// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2003. – № 4. – С. 83-90.
94. **Пізнання – базовий компонент в структурі методологічної культури особистості студента в умовах фундаменталізації навчання**// Динаміка наукових досліджень 2003: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 20-27 жовт. 2003 р. – Д., 2003. – Т. 30: Педагогіка. – С. 17-19.
95. **Про сучасні антропопедагогічні аспекти та культурно-соціальні тенденції суспільного розвитку**// Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. Педагогіка-психологія: зб. ст. – К., 2003. – Вип. 5. – С. 3-12.
96. **Проблеми методології педагогіки на шляху реформування освітніх систем**// Постметодика. – 2003. – № 1. – С. 9-13.

97. **Проблеми функціонування національних освітніх закладів з позиції педагогічної антропології**// Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Розвиток змісту освіти як історико-педагогічна проблема: матеріали наук.-практ. конф., 30-31 жовт. 2003 р. – Чернівці, 2003. – Вип. 177. – С. 19-27.

98. **Формування методологічної культури педагога в контексті сучасних освітніх реформ**// Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 2. – С. 21-31.

2004 р.

99. **Вимоги до сучасного педагога в світлі педагогічної антропології**// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2004. – № 4. – С. 3-8.

100. (У співавторстві – Комарницький П. О., Солоненко А. М. та ін.) **Дмитро Іванович Сакало – відомий педагог і ботанік**// Вісник Запорізького держ. пед. ун-ту: зб. наук. ст. – Запоріжжя, 2004. – С. 7-8.

101. (У співавторстві – Станишевская Т. И.) **Індивідуально-типологічні особливості мікроциркуляції крові у девушек-студенток с різними соматотіпами**// Ангіологія і судинна хірургія: мікроциркуляція в клінічній практиці: матеріали Всеросійської науч. конф., 27-29 окт. 2004 г. – М., 2004. – С. 56-57.

102. **Інноваційність освіти в антропологічному контексті**// Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2004. – № 9. – С. 5-11.

103. Національні освітні заклади та проблеми їх функціонування з позиції педагогічної антропології// Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. ст. Сер. Педагогіка і психологія. – Ялта, 2004. – Вип. 6. – Ч. 1. – С. 3-9.

104. Педагогічна антропологія в системі підготовки майбутнього вчителя// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2004. - № 2. – С. 3-14.

105. Право і свобода в антропологічних складових педагогічної системи А. С. Макаренка// Витоки: альманах Української асоціації Антона Макаренка/ Полтавський держ. пед. ун-т. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 17-19.

106. (У співавторстві – Станишевская Т. И.) Реакция микросудов на тепловую пробу// Динаміка наукових досліджень, 2004: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. – Д., 2004. – С. 25-26. – (Біологічні науки; т. 32).

107. Теоретико-концептуальні засади антропологізму у сучасних освітніх перетвореннях (до постановки проблеми)// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: зб. наук. пр./ за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2004. – № 13. – С. 3-11.

2005 р.

108. Агробіологічний комплекс в антропоєкологічній підготовці педагога// Постметодика. – 2005. – № 4-5. – С. 3-6.

109. Антропологічні аспекти права і свободи у педагогічній творчості Л. І. Петражицького і А. С. Макаренка// Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. - Мелітополь, 2005. – С. 3-19. - (Сер. “Педагогіка”; вип.1).

110. (У співавторстві – Станишевская Т. И.) **Особенности микроциркуляции крови у молодых женщин**// Региональное кровообращение и микроциркуляция. – 2005. - Т. 4. – С. 19-20.

2006 р.

111. **Антропологізм в освіті: проблеми, пошуки та досягнення**// Постметодика. - 2006. – № 7. – С. 6-9.

112. (У співавторстві – Антоновська Л. В., Маньковська Л. М., Юсупова О. В.) **Состояние репродуктивного здоровья девушек-студенток МГПУ с родным соматипом**// Развитие біологічної освіти в Україні: матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., 26-27 верес. 2006 р. – Мелітополь, 2006. – С. 100-101.

113. (У співавторстві – Антоновська Л. В., Маньковська Л. М., Юсупова О. В.) **Формирование целостности организма человека в физиологии функциональных систем**// Развитие біологічної освіти в Україні: матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., 26-27 верес. 2006 р. - Мелітополь, 2006. – С. 99-100.

2007 р.

114. **Біологічна освіта – рушійна сила прогресивного розвитку**// Біологія XXI століття: теорія, практика, викладання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 1-4 квіт. 2007 р. - К., 2007. - С. 277-378.

2008 р.

115. **Антропологические матрицы высшего педагогического образования: осмысление подходов, традиций и коллизий практики**// Интеркультурен диалог и интеграция. Годишник на Факультета по изкуствата. - Благоевград, 2008. - Т. VI. – С. 223-224.

116. Антропологізація освіти і науки як стратегія і тактика гармонійного розвитку особистості// Освіта, наука і людина в ХХІ столітті: багатоаспектність антропологічного пізнання: кол. моногр./ за заг. ред. І. П. Аносова, Т. С. Троїцької. – Сімф., 2008. - С. 11-42.

117. Антропологізм як квінтесенція людинознавства та стратегія сучасної університетської освіти і науки// Постметодика. - 2008. – № 7. - С. 17-21.

118. Людина як перетин усіх планів буття// Освіта, наука і людина в ХХІ столітті: багатоаспектність антропологічного пізнання: кол. моногр./ за заг. ред. І. П. Аносова, Т. С. Троїцької. – Сімф., 2008. – С. 5-8.

119. Національні освітні заклади в полікультурному регіоні: пошук пріоритетів// Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22-23 трав. 2008 р. - Мелітополь, 2008. – С. 3-5.

120. (У співавторстві – Сидоряк Н. Г., Антоновська Л. В., Станішевська Т. І.) **Особенности изменения микроциркуляци крови у студенток под влиянием стрессовых ситуаций//** Вісник Луганського нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2008. - № 14. – С. 5-12. – (Біологічні науки).

2010 р.

121. (У співавторстві - Троїцька Т.) **Антропологічні рецепції творчого зростання майбутнього педагога//** Актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів до творчої професійної діяльності: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 13-14 квіт. 2010 р. - Мелітополь, 2010. - С. 5-8.

122. (У співавторстві – Сіман О. М.) **Антрополого-методологічні рецепції поглиблення толерантності//** Наука і освіта. – 2010. – № 1. – С. 4-5.

123. (У співавторстві – Захаров Н. Е.) **Взаимосвязь центрального кровотока у велосипедстов под воздействием тренировочных нагрузок**// Тезисы докладов XXI съезда физиологического общества им. И. П. Павлова, 19-25 сент. 2010 г. - М.; Калуга, 2010. – С. 576.

124. (У співавторстві – Антоновская Л. В., Станишевская Т. И., Хоматов В. Х.) **Динамика параметров микроциркуляции крови у детей 6-9 лет**// Тезисы докладов XXI съезда физиологического общества им. И. П. Павлова, 19-25 сент. 2010 г. - М.; Калуга, 2010. – С. 547-575.

125. (У співавторстві - Яремчук С. В., Молодиченко В. В.) **Дослідження чинників, які зумовлюють культуру спілкування майбутніх педагогів**// Нові виміри сучасного світу: зб. матеріалів V Міжнар. наук. Інтернет-конф., 23 листоп.-15 груд. 2009 р. - Мелітополь, 2010. - С. 112-116. - (Педагогіка).

126. **Моральна людина і суспільство знань: нові виклики науці й освіті**// Антропологічний вимір якості вищої освіти: проблеми методології, досвід, рецепції: кол. моногр. – Мелітополь, 2010. – С. 3-8.

127. (У співавторстві – Антоновская Л. В., Станишевская Т. И., Маньковская Л. Н.) **Особенности микроциркуляции крови у детей 6-11 лет**// Dny vedy – 2010: materiale VI Meziharodhi ved.-prakt. konf., 27 brez. – 05 dub. 2010 г. – Praha, 2010. - Dil 21. - P. 55-57.

128. (У співавторстві – Троїцька Т. С.) **Сенсожиттєвий вимір потенціалу методології вищої педагогічної освіти**// Антропологічний вимір якості вищої освіти: проблеми методології, досвід, рецепції: кол. моногр. – Мелітополь, 2010. - С. 9-41.

2011 р.

129. (У співавторстві - Троицкая Т. С.) **Антропологическая экспертиза целей, содержания и управленческих основ современного высшего образования: проблемы, опыт, рецепции**// Психология и педагогика высшей школы: Теория. Эксперимент. Практика. Текст: монография/ под ред. В. А. Семькина, П. В. Лебедчука. - Курск, 2011. - С. 45-52.

130. (У співавторстві - Горная О. И., Станишевская Т. И.) **Индивидуально-типологические особенности микрогемодинамики у юношей-студентов**// Загальна патологія та патологічна фізіологія. - Луганськ, 2011. - Том 6, № 3. - С. 104-110.

131. (У співавторстві - Антоновська Л. В., Горна О. І.) **Методика лазерної доплеровської флоуметрії в оцінці стану мікроциркуляції крові у дітей**// Біологічний вісник Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького. - 2011. - № 1. - С. 6-11.

2012 р.

132. (У співавторстві - Елькін М. В.) **Методологічні основи становлення нової парадигми освіти в Україні**// Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. ст./ редкол. І. П. Аносов (гол. ред.) [та ін.]. - Мелітополь: Вид-во «Мелітополь», 2012. – Вип. ІХ. – С. 6-12.

133. (У співавторстві - Горная О. И., Станишевская Т. И., Антоновская Л. В.) **Особенности микрогемодинамики у юношей-студентов**// Ангиология и сосудистая хирургия. - М., 2012. - Т. 18. - С. 11.

134. (У співавторстві - Литвин Ф. Б., Козлов В. И., Асямолов П. О., Жигало В. Я.) **Оценка диффузии кислорода на тканевом уровне при комплексном**

исследования микроциркуляции у спортсменов методом ЛДФ-спектрометрии// Ангиология и сосудистая хирургия. - 2012. - Т. 18. - С. 81-82.

2013 р.

135. Антропологічна спрямованість педагогічних інновацій у контексті гуманістичного розвитку освіти// Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. – 2013. – № 2(11). – С. 12-19.

136. (У співавторстві - Чорна О. О.) Антропологічні складові процесу організації діалогічної взаємодії між вчителем і учнем// Наука XXI століття: Відповіді на виклики сучасності: зб. статей I Міжнар. наук.-практ. конф., 17 трав. 2013 р. - Бухарест, 2013. - Ч. III. - С. 135-140.

137. (У співавторстві - Литвин Ф. Б., Голощапова С. С., Аверьянов М. А., Мартынов С. В., Жигало В. Я.) Влияние кратковременного применения экстракта лимонника китайского на микроциркуляцию крови у спортсменов// Вестник Брянского государственного университета. – 2013. – № 4. – С. 120-124.

138. (У співавторстві - Тимошенко О. В., Золотухінта О. О. та ін.) Індивідуально-типологічні особливості мікроциркуляції крові у дітей молодшого шкільного віку// Магістерські читання. - Мелітополь, 2013. - № 1. - С. 23-34.

139. (У співавторстві - Іванушкіна С., Віноград А.) Індивідуально-типологічні особливості мікроциркуляції крові у студентів-юнаків 16-18 років// Магістерські читання: зб. наук. праць. – Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – Вип 6. – Ч. 1. – С. 26-30.

140. Особливості антропоцентрованого управління професійною підготовкою вчителя у педагогічному університеті в контексті європейського вектора розвитку освіти// Тенденції розвитку вищої освіти в

Україні: європейський вектор: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21-22 берез. 2013 р. - Ялта, 2013. – Ч. 1. – С. 211-214.

141. Подготовка специалистов в области биологии и экологии для научно-производственного комплекса Украины// Проблемы екологічного та соціально-правового розвитку Азово-Чорноморського регіону. – К., 2013. – С. 16-21.

142. (У співавторстві - Шахова Є.) Рівень тиреоїдних гормонів у крові юнаків із різним соматотипом// Магістерські читання: зб. наук. праць. – Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – Вип 6. – Ч. 1. – С. 58-63.

143. (У співавторстві - Коробченко А. А.) Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів-природників на сучасному етапі// Професіоналізм педагога в контексті європейського вибору України: якість освіти – основа конкурентноспроможності майбутнього фахівця: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 верес. 2013 р. - Ялта, 2013. – Ч. 1. – С. 26-31.

144. (У співавторстві - Близнюк А.) Характеристика особливостей уваги учнів 11-х класів у процесі навчання// Магістерські читання: зб. наук. праць. – Мелітополь, 2013. – Вип 6. – Ч. 1. – С. 8-10.

2014 р.

145. (У співавторстві - Станішевська Т. І., Горна О. І.) Влияние хронического гипокинетического и острого болевого стресс-факторов на поведенческие реакции животных с разным профилем моторной асимметрии// VI Конгрес Українського товариства нейронаук, 4-8 черв. 2014 р. - К., 2014. - С. 62-63.

146. (У співавторстві - Ізбаш С. С.) Здоров'язбережувальні освітні технології у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів// Педагогіка здоров'я: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С. 22-28.

147. (У співавторстві - Избаш С. С.) **Интерактивные методы обучения в преподавании дисциплины «Основы педагогического мастерства»**// Модернизация системы непрерывного образования: материалы VI Междунар. науч.-практ. конф., 10-12 июля 2014 г. - Махачкала, 2014. - С. 267-275.

148. (У співавторстві - Станішевська Т. І., Горна О. І.) **Індивідуально-типологічні особливості ситуативної тривоги у дітей**// Проблеми формування здорового способу життя молоді: матеріали Інтернет-конф., 7 квіт. 2014 р. - Мелітополь, 2014. - С. 4-5.

149. **Інновації в галузі антропологічного контексту освіти**// Соціально-педагогічна парадигма виховання: сутність та шляхи реалізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25-26 верес. 2014 р. - Ніжин, 2014. - С. 13-14.

150. (У співавторстві - Станішевська Т. І., Горна О. І.) **Особливості параметрів мікроциркуляції крові у дітей молодшого шкільного віку**// Психофізіологічні та вісцеральні функції в нормі і патології: VII Міжнар. наук. конф., присвяч. 180-річчю Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка та 120-річчю від дня народження А. І. Ємченка, 7-9 жовт. 2014 р.: тези доповідей. - К., 2014. - С. 48.

151. (У співавторстві - Падалка А.) **Стан фізичного та психічного здоров'я дітей і підлітків в Україні**// Формування здорового способу життя молоді: матеріали Інтернет-конф., 7 квіт. 2014 р. - Мелітополь, 2014. - С. 22-23.

152. (У співавторстві - Станішевська Т. І., Горна О. І.) **Тиреоїдна регуляція теплової вартості скорочення м'яза в різних секторах шкали концентрації циркулюючого трийодтироніну**// Фізіологічний журнал: матеріали XIX-го з'їзду Українського фізіологічного товариства ім. П. Г. Костюка з Міжнар. участю, присвяч. 90-річчю від дня народження академіка П. Г. Костюка. - 2014. - Т. 60, № 3. - С. 147.

2015 р.

153. (У співавторстві - Горная О. И., Станишевская Т. И.) **Адаптационные особенности поведения крыс с разным профилем моторной асимметрии в условиях гипокинетического стресса**// Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – Вип. 2. - Том 4. - С. 373-377.

154. **Людиномірний підхід до побудови системи педагогічних цілей**// Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів: наукові досягнення і перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 черв. 2015 р.: в 2 т. – Мелітополь, 2015. - Т. 1. - С. 76-79.

155. **Місце педагогічної антропології в єдності і різноманітті антропологічного знання**// Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі: зб. наук. пр./ [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2015. – Вип. 43. – С. 52-57.

156. **Педагогічна антропологія як галузь сучасного людинознавства**// Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Ялта, 2014. – Вип. 45. – С. 5-11.

157. (У співавторстві - Станишевская Т. И, Горная О. И.) **Характер зависимости между калоригенной адренергической реакцией и уровнем циркулирующего свободного трийодтиронина у белых крыс**// Вісник Запорізького національного університету. Сер. Біологічні науки. - 2015. - № 1. - С. 129-139.

158. (У співавторстві - Elkin M. V., Golovkova M. M., Korobcenko A. A., Oksa M. M.) **The Humanistic Approach to Upbringing and Education in the Creative Legacy of the Ukrainian Pedagogues of the Second Half of the 19th Century**// International Education Studies. - 2015. - Vol. 8, № 6. - С. 1-5.